

VERKENNING TOERISTISCH INVESTERINGSFONDS SCHAGEN

April 2025 | 's-Hertogenbosch
Projectnummer: G-VT-24124

Opdrachtgever:

Foto: Visit Kop van Holland

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	4
2	Toewerken naar een STIS	5
2.1	Een stis als middel, niet als doel	6
3	Voorbeelden ter inspiratie	7
3.1	Toelichting voorbeelden	8
3.2	Platform Bezoekerseconomie Delft	9
3.3	Toeristisch fonds Oosterhout	10
3.4	BIZ Valkenburg	11
3.5	Toerisme- en innovatiefonds Bergen	12
3.6	PReT Alphen aan den Rijn	13
3.7	Stichting Toeristisch investeringsfonds Texel	14
3.8	Overeenkomsten en verschillen	15
4	Conclusies en aanbevelingen	18
4.1	Conclusies en vervolgstappen	19
4.2	Aanbevelingen	20

1

Inleiding

1.1 AANLEIDING

Motie aanleiding tot verkennen investeringsfonds Schagen

In juli 2023 is door de gemeenteraad van Schagen een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht om de oprichting van een Stichting Toeristisch Investeringsfonds Schagen (STIS) te onderzoeken. Een STIS moet de samenwerking tussen de gemeente en sector versterken en daarnaast de daadkracht van de sector vergroten. In dezelfde motie wordt het college verzocht om een visie en beleid op te stellen die als kaders kunnen dienen voor een STIS. Met het opstellen van de Toeristische Agenda Kop van Noord-Holland wordt hier op regioniveau uitvoering aan gegeven.

In Schagen zijn momenteel verschillende ondernemersverenigingen actief. Ondernemers Federatie Schagen (OFS) vertegenwoordigt de belangen van al deze verenigingen, zowel op lokaal als op (boven)regionaal niveau. Dit doen zij ook voor de sector Toerisme & Recreatie.

Vooruitlopend op de afronding van de Toeristische Agenda voor de Kop is bureau Ginder gevraagd om in gezamenlijkheid met OFS en gemeente te verkennen of, en binnen welke kaders, een STIS opgericht kan worden. In eerste instantie werd gesproken over een STIS op basis van het model zoals in Texel opgericht (STIFT). Dit rapport toont dat er ook andere mogelijkheden zijn en schetst de keuzes die gemaakt dienen te worden.

Leeswijzer van dit rapport

In hoofdstuk 2 wordt uitgelegd wat nodig is om te komen tot een goed onderbouwd toeristisch investeringsfonds. Hoofdstuk 3 toont ter inspiratie hoe dit soort fondsen elders in Nederland bestaan en welke overeenkomsten en verschillen er zijn. In hoofdstuk 4 worden de belangrijkste conclusies, inclusief de te nemen vervolgstappen, getoond en worden aanbevelingen gedaan.

Context: lopende initiatieven en afspraken

Om dit onderzoek in de juiste context te plaatsen, is het belangrijk om een drietal initiatieven/afspraken in de tijd uit te zetten:

- *Begin 2024 heeft OFS bureau Blaauwberg gevraagd een procesnotitie op te stellen met daarin advies over hoe een STIS kan bestaan. In dat advies wordt gesproken over een fonds waar 20% van de toeristenbelasting in is ondergebracht. Uit het advies wordt echter onvoldoende duidelijk binnen welke kaders het geld geïnvesteerd gaat worden en aan welke doelen het bijdraagt.*
- *Op dit moment wordt onder de noemer Ondernemersfonds 2.0 door ondernemers verkend op welke manier het huidige ondernemersfonds – dat eind 2025 afloopt - na 2025 doorgang kan vinden. In het Concept Voorstel Ondernemersfonds Schagen 2.0 schetst OFS een mogelijke nieuwe structuur. Gesproken wordt over een Ondernemersfonds 2.0 dat bestaat uit een hoofdfonds, gemeentebreedfonds en Leisurefonds. Met dit voorstel wordt een koppeling gemaakt tussen het reeds bestaande ondernemersfonds en een STIS (het Leisurefonds genoemd).*
- *In 2025 heeft OFS – ter overbrugging - een extra bijdrage gekregen vanuit de toeristenbelasting. Eerder ontving OFS € 0,04 per nacht, dit is in 2025 éénmalig verhoogd naar € 0,10 per nacht. Dit betekent een totaalbedrag van circa € 150.000.*

2

Toewerken naar een STIS

2.1 EEN STIS ALS MIDDEL, NIET ALS DOEL

Samenwerken vergroot de impact van de sector

Het oprichten van een STIS biedt vele kansen voor de sector toerisme & recreatie en de gemeente Schagen. Door samen te werken, kunnen gezamenlijke doelen worden bereikt, waardoor de impact van de sector wordt vergroot. Dit gaat verder dan alleen de economische impact (werkgelegenheid en bestedingen). Ook de sociaal-maatschappelijke impact wordt door samenwerking versterkt; het draagt bij aan sociale cohesie, de leefbaarheid van de gemeente, de identiteit en trots van inwoners, het behoud van cultuur en erfgoed, en de aantrekkelijkheid van de gemeente als geheel.

Toewerken naar een STIS

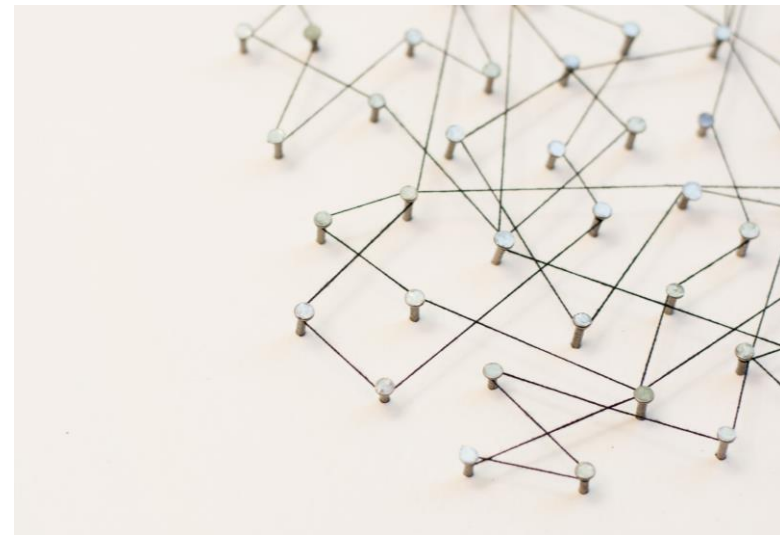
Ondanks dat samenwerken vele voordelen heeft, moet het oprichten van een STIS nooit een doel op zichzelf zijn. Het oprichten van een STIS is immers niet het eindpunt, maar slechts het middel om gezamenlijke doelen te bereiken. Hoe zich dit organisatorisch vertaalt en welke financiële middelen nodig zijn, hangt af van het gestelde doel en de gewenste acties. Anders gezegd, “De vorm volgt de inhoud”.

Samenvattend staan bij het oprichten van een STIS een viertal opvolgende vragen centraal:

1. Wat is het doel/de ambitie van de STIS?
2. Wat is nodig om het gewenste doel te bereiken?
3. Hoe gaan we dat organiseren?
4. Hoe gaan we dat financieren?

Focus tot nu toe op de organisatie en financiering

Wanneer we de eerder uitgevoerde onderzoeken en lopende initiatieven in het licht plaatsen van bovenstaande vragen, valt op dat de focus voornamelijk ligt bij de beantwoording van vraag 3 (“*STIS als Leisurefonds onderdeel van een Ondernemersfonds 2.0*”) en vraag 4 (“*jaarlijkse bijdrage van ca. € 600.000, afkomstig uit de toeristenbelasting en forensenbelasting*”). Dit terwijl vraag 1 en 2 de basis vormen voor een goed onderbouwd verhaal. Tijdens een gezamenlijk overleg op 11 februari 2025 wordt deze conclusie door zowel gemeente Schagen als OFS (sector recreatie & toerisme) beaamd.

3

Voorbeelden ter inspiratie

3.1 TOELICHTING VOORBEELDEN

Het oprichten van een toeristisch samenwerkingsverband is niet nieuw in Nederland. Om meer gevoel te krijgen bij de mogelijkheden en keuzes die gemaakt moeten worden, toont dit hoofdstuk enkele voorbeelden van samenwerkingsverbanden elders in Nederland. Deze dienen ter inspiratie voor een mogelijk toeristisch investeringsfonds in Schagen. De voorbeelden zijn erg verschillend, maar zetten aan om na te denken over een passende

vorm voor Schagen. Sommige samenwerkingsverbanden worden gefinancierd via de toeristenbelasting, bij anderen loopt de financiering via een opslag voor ondernemers of een subsidie vanuit de gemeente. Ook de organisatiestructuur verschilt per voorbeeld. De zes voorbeelden bevinden zich door heel Nederland en zij onderstaand weergegeven. Aan het einde van het hoofdstuk staan de overeenkomsten en verschillen samengevat.

Platform
Bezoekerseconomie Delft

BIZ Valkenburg

PReT Alphen aan
den Rijn

Toeristisch fonds
Oosterhout

Toerisme- en
innovatiefonds
Bergen

STIFTexel

Foto's: Landstad de Baronie, Green Leisure Group Coöperatie U.A., Wandelnetwerk Noord-Nederland, Visit Zuid-Limburg, Parkvakanties, Archeon

3.2 PLATFORM BEZOEKERSECONOMIE DELFT

Het Platform Bezoekerseconomie Delft houdt zich bezig met het bewaken van de toeristische kernwaarden en streeft naar vernieuwing en rendement in het huidige toeristisch aanbod. Passend bij het DNA van de stad, ligt hier een specifieke focus op wetenschap, techniek en innovatie. De ambitie van het Platform Bezoekerseconomie Delft is als volgt:

In 2030 plukt iedere Delftenaar direct of indirect de vruchten van een evenwichtige, robuuste en verantwoorde bezoekerseconomie in Delft.

Het Platform is een stadsbreed samenwerkingsverband van alle partijen die zich bezighouden met bezoek aan Delft. Het gaat hier om o.a. de gemeente Delft, het Bestuurlijk Overleg Binnenstad (BOB), de afdeling Delft van de Koninklijke Horeca Nederland (KHN), Delft Marketing, Hoteloverleg Delft, Cultuurtafel Delft, bewonersverenigingen, de stichting Toeristische Instellingen Delft en TU Delft Science Centre. Door met meerdere partijen samen te werken, kan er vanuit een gezamenlijke visie meer bereikt worden in de stad.

Een extra €0,25 vanuit de toeristenbelasting wordt besteed aan projecten die de bezoekerseconomie in Delft bevorderen. Een greep uit de projecten die het platform in 2024 met dit geld heeft uitgevoerd zijn:

- Echt Dellufs Bakkie
- Toilet toegankelijkheid
- Vergroting van biodiversiteit
- Impuls stadsbrede bezoekerseconomie
- Delft City Shuttle
- Toegankelijke bezoekerseconomie

Het Platform Bezoekerseconomie Delft bekijkt jaarlijks hoe het beschikbare budget op de beste manier ten goede komt aan de sector en de inwoners van Delft. Om de afwikkeling van projecten zo soepel mogelijk te laten verlopen, heeft het Platform Bezoekerseconomie juridisch de vorm van een stichting.

Opvallende zaken Platform Bezoekerseconomie

- Het platform beoordeeld de aanvragen die binnenkomen. De uitvoering hiervan ligt niet bij het platform;
- De initiatieven komen uit de sector;
- Het doel van het platform is om bij te dragen aan de ambitie uit de Visie Toerisme 2030;
- Het bestuur bestaat uit een afvaardiging van samenwerkende partners, waaronder de gemeente;
- De financiering komt vanuit een opslag op de toeristenbelasting.

Foto's: Green Leisure Group Coöperatie U.A., InDelft

3.3 TOERISTISCH FONDS OOSTERHOUT

In Oosterhout bestaat er een toeristisch fonds dat gebruikt wordt om de vrijetijdseconomie in de gemeente te bevorderen. Oosterhoutse bedrijven, instellingen en particulieren kunnen bij de gemeente Oosterhout ondersteuning aanvragen voor plannen die passen bij dit doel. Het toeristisch fonds wordt gevuld vanuit de toeristenbelasting, die € 2,- per persoon per nacht bedraagt. Het totaal budget van het fonds was in 2023 € 75.000,-. Het grootste deel van het budget wordt besteed aan:

Het stimuleren van meer toeristen en jonge gezinnen die de gemeente Oosterhout komen bezoeken.

Een ander deel van de jaaropbrengst van het fonds wordt benut voor jaarlijks terugkomende kosten van promotie en de verbetering van het toeristisch klimaat.

Het toeristisch fonds is in beheer van de gemeente Oosterhout. De aanvragen vanuit de sector worden echter beoordeeld door het Platform Toerisme. Dit is breed samengesteld uit vertegenwoordigers van de afdeling Oosterhout van de Koninklijke Horeca Nederland (KHN), Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (ZLTO), Bruisende Binnenstad, VVV, Bed & Breakfast en de Samenwerkende Recreatie Ondernemers (SRO). Voorwaarden die het platform toetst bij de ingediende plannen zijn als volgt:

- Het stimuleren van het aantal toeristen, de verblijfsduur in de gemeente en de bestedingen;
- De activiteit heeft een onderscheidend karakter;

- De aanvrager heeft er geen commercieel belang bij en de aanvraag bevat een toelichting en begroting, vereiste vergunningen zijn geregeld;
- Binnen een jaar na toekenning leidt het project tot concreet resultaat;
- Het is niet een bestaand of terugkerend evenement.

Opvallende zaken Toeristisch Fonds

- Het fonds is in beheer van de gemeente, al worden de aanvragen beoordeeld door afgevaardigden uit de sector;
- De initiatieven komen uit de sector, maar dienen te voldoen aan duidelijke voorwaarden;
- De financiering vindt plaats middels de toeristenbelasting, waardoor de belasting voor een deel rechtstreeks ten goede komt aan de toeristische sectoren en de vernieuwing daarin.

Foto's: Landstad de Baronie, Routiq

3.4 BIZ VALKENBURG

In de toeristische gemeente Valkenburg is er, zoals in veel gemeenten in Nederland, een Bedrijveninvesterings Zone (BIZ) opgericht. Het bijzondere aan deze BIZ is echter dat er in Valkenburg bewust gekozen is om ook de vrijetijdsector te betrekken. Door de gebiedsafbakening groter te maken dan enkel het centrum betalen/profiteren - naast detailhandel en horeca - ook logiesverstrekkers en attracties mee. Gezamenlijk investeren ze in het gebied met als doel:

“ *Een economische impuls voor ondernemers en Valkenburg als geheel creëren.* ”

Bijdrageplichtigen voor de BIZ zijn alle ondernemers in het afgebakende gebied. De hoogte van de bijdrage is afhankelijk van de WOZ-waarde van de panden. De jaarlijkse opbrengst van de BIZ in Valkenburg is circa € 300.000,-.

De BIZ in Valkenburg richt zich op het volgende:

- Marketing en promotie om gasten te verleiden tot een bezoek aan Valkenburg en hen te binden aan de stad;
- Evenementen om extra bezoekersstromen in het gebied te genereren;
- Optimale sfeer en beleving voor gasten, inwoners en ondernemers;
- Bereikbaarheid, parkeren, schoon/heel/veilig is op orde;
- Aanbodversterking in de gemeente.

Opvallende zaken Bedrijveninvesterings Zone

- De BIZ is van, voor en door ondernemers. Dat betekent dat alle ondernemers bijdrageplichtig zijn en gezamenlijk bepalen waar het geld aan wordt besteed;
- Ten minste twee derde van het bestuur moet bestaan uit ondernemers in het gebied;
- Het bestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering van de activiteiten. In praktijk wordt er vaak iemand ingehuurd voor de uitvoering en coördinatie van acties;
- Een formele stemming is nodig om een BIZ op te richten.

Foto's: Sittard-Geleen-nieuws, Visit Zuid-Limburg

3.5 TOERISME- EN INNOVATIEFONDS BERGEN

In de Noord-Hollandse gemeente Bergen is een Toerisme- en Innovatiefonds opgesteld dat subsidies verleent aan bedrijven, instellingen, verenigingen en particulieren. Anders dan de andere voorbeelden betreft het hier geen samenwerkingsverband, maar enkel een fonds vanuit de gemeente¹⁾. De gemeente Bergen stelt jaarlijks een bedrag van € 50.000,- beschikbaar. Een subsidie bedraagt 50% van de subsidiabele kosten, met een maximum van € 5.000,- per activiteit. De subsidie uit het fonds is bedoeld voor:

“ **Activiteiten die bijdragen aan de identiteit en onderscheidend vermogen van de gemeente en haar toeristische en recreatieve aantrekkelijkheid.** ”

Aanvragen worden beoordeeld door de gemeente en worden getoetst aan een aantal voorwaarden:

- Activiteiten dienen een toeristisch en/of recreatief karakter te hebben;
- De activiteiten moeten innovatief zijn ten opzichte van het bestaande aanbod in de gemeente;
- Er moet een economische of toeristische impuls zijn voor de gemeente Bergen;
- De activiteiten moeten passen bij de evenementenkalender, qua aard, thema, tijdstip, omvang en kwaliteit;
- De activiteit dient een potentieel rendabele business case te zijn zodat het na drie keer subsidieverstrekking, zonder subsidie kan voortbestaan.

Opvallende zaken Toerisme- en Innovatiefonds

- Het fonds is volledig onderdeel van de gemeente Bergen. Aanvragen worden intern beoordeeld;
- Verstrekking van subsidie vindt plaats op volgorde van ontvangst van complete aanvragen, totdat het voor de betrokken subsidie vastgestelde subsidieplafond is bereikt;
- De initiatieven komen vanuit de sector en worden voor de helft gefinancierd door de aanvrager.

Foto's: Wandelnetwerk Noord-Nederland, Bokt

1. Hoewel dit voorbeeld geen samenwerkingsverband betreft, is het wel een variant waarin de gemeente de sector financieel ondersteunt.

3.6 PRET ALPHEN AAN DEN RIJN

In Alphen aan den Rijn bestaat het Platform Recreatie en Toerisme (PReT) van en voor ondernemers in de toeristische en recreatiesector.

“**PReT zet zich in om samen met de gemeente Alphen aan den Rijn hét recreatief toeristisch verbindend knooppunt van het Groene Hart te maken.**”

Het platform legt verbindingen tussen ondernemers, zowel met elkaar als met overheidspartijen, om zo te werken aan de uitvoering van de toekomstvisie en actieagenda 2020-2025. De actielijnen zijn:

- Schaalsprong van de iconen: Archeon, Avifauna, Boskoop
- Alphen aan den Rijn, wereldstad aan de Limes
- Tuin van het Groene Hart
- Bereikbare bestemmingen
- Verblijfsaccommodatie
- Alphen aan den Rijn op de kaart

Het PReT wordt deels gefinancierd vanuit een verhoging van de toeristenbelasting, goed voor een bedrag van € 100.000 per jaar. Daarnaast maakt het platform aanspraak op diverse andere gemeentelijke “potjes” en kunnen ondernemers een lidmaatschap afsluiten. Tot het takenpakket van PReT behoren:

- Belangenbehartiging voor recreatieve en toeristische ondernemers naar overheden en andere stakeholders;
- Het ontwikkelen van fiets-, wandel- en vaarroutes om attracties in het

- Groene Hart en locaties van PReT-deelnemers, optimaal te verbinden;
- Het ondersteunen van gezamenlijke productontwikkeling en promotie.

Opvallende zaken Platform Toerisme en Recreatie

- PReT is voor een groot deel een netwerkorganisatie, maar heeft daarnaast ook uitvoerende taken;
- De uitvoering is verbonden aan het (op hoofdlijnen) vooraf opgestelde actieprogramma;
- Het bestuur van het platform bestaat uit ondernemers of betrokkenen uit de gemeente;
- Financiering is afkomstig vanuit de overheid (o.a. door verhoging toerismebelasting) en door lidmaatschap van ondernemers.

Foto's: Avifauna, Archeon

3.7 STICHTING TOERISTISCH INVESTERINGSFONDS TEXEL

Het toeristisch investeringsfonds op Texel is de inspiratie geweest voor het initiatief van OFS om een STIS op te richten. Op Texel is in 2009 STIFTexel opgericht, met als doel om te:

“ *Investeren in projecten die de Texelse economie in haar volle breedte versterken.* ”

De gemeente maakt in de periode 2024 tot 2027 een jaarlijks bedrag van € 549.043 (geïndexeerd) over uit de aanslagen toeristenbelasting. Deze belasting was in 2024 € 2,40 per overnachting. STIFTexel heeft een onafhankelijk stichtingsbestuur dat aanvragen vanuit de maatschappij beoordeelt, aan de hand van de opgestelde Bijdragereglement en de door de Raad van Toezicht opgestelde investeringsstrategie.

De zaken waar de stichting Toeristisch Investeringsfonds Texel op richt zijn als volgt:

- Het subsidiëren van investeringen in projecten die de toeristische kwaliteit van de gemeente Texel vergroten of bewaren, dan wel leiden tot verbetering van het toeristische product Texel;
- Het fungeren als contractpartner van de Gemeente Texel teneinde opbrengsten uit de toeristenbelasting voor het hiervoor genoemde doel te bestemmen;
- Het beheren van de gemeentelijke en andere bijdragen;
- Het stimuleren en ondersteunen van initiatiefnemers bij de opstelling en motivering van projectaanvragen waarvoor cofinanciering wordt toegepast;

- Het beheren van doeluitkeringen van maatschappelijke instellingen, bedrijven of particulieren die aan hun bijdrage specifieke wensen hebben verbonden, die door de stichting als niet strijdig met haar doelstellingen zijn aangemerkt;
- Het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Opvallende zaken STIFTexel

- De stichting werkt als een beoordelingscommissie, die initiatieven vanuit de maatschappij jaarlijks beoordeelt. Dit gaat aan de hand van een vooraf opgestelde investeringsstrategie;
- Het bestuur is onafhankelijk;
- De financiering loopt via de gemeente, maar is in de praktijk de toeristenbelasting.

Foto's: Parkvakanties, NRC

3.8 OVEREENKOMSTEN EN VERSCHILLEN

De voorbeelden uit voorgaand hoofdstuk laten zien dat er op meerdere manieren samengewerkt kan worden aan een gedeelde ambitie. De voorbeelden uit Delft, Oosterhout, Valkenburg, Bergen, Alphen aan den Rijn en Texel tonen overeenkomsten, maar verschillen ook sterk van elkaar. Onderstaand een samenvatting van deze overeenkomsten en verschillen, getoond aan de hand van de vier eerder genoemde centrale vragen. De opsomming toont de mogelijk te nemen keuzes.

1. Ambitie en doelstellingen

In alle zes de voorbeelden wordt een duidelijke ambitie benoemd passend bij de gemeente. Dit is het uiteindelijke doel waarnaar gestreefd wordt. De ambitie wordt in alle gevallen ondersteund door doelstellingen/voorwaarden die richting geven aan de uitvoering. In de voorbeelden uit Delft en Alphen aan den Rijn wordt direct de koppeling gemaakt met de sectorale Toekomstvisie en actie-agenda.

- ☐ Wat is de gezamenlijke ambitie?
- ☐ Welke doelstellingen passen hierbij?

2. Acties

Hoewel alle zes toeristische samenwerkingsverbanden een vooraf bepaalde ambitie nastreven, verschilt de manier waarop er uitvoering aan wordt gegeven. Het activiteitenplan van de BIZ Valkenburg bevat concrete acties voor de komende vijf jaar. Ook voor PReT Alphen aan den Rijn is van tevoren een actieplan opgesteld, waarin concrete acties en de verantwoordelijke partijen zijn opgenomen.

De voorbeelden uit Delft, Oosterhout, Bergen en Texel laten zien dat een

fonds ook een toetsende rol kan hebben. In deze gevallen ligt het initiatief en de uitvoering bij overkoepelende partijen, bedrijven, instellingen en/of particulieren. Vooraf opgestelde voorwaarden/kaders maken het mogelijk om initiatieven aan af te wegen.

Naast het verschil tussen een uitvoerende of toetsende rol, variëren ook de typen acties en projecten die worden opgepakt. STIFT investeert in projecten die een structureel effect hebben op de kwaliteit van de toeristische (Texelse) economie en het product Texel. Hierdoor zijn de projecten van STIFT structureler van aard dan bijvoorbeeld de projecten van de BIZ Valkenburg, die zich o.a. richt op het organiseren van evenementen en het verbeteren van sfeer en beleving.

- ☐ Worden acties vooraf met elkaar bepaald, of worden kaders opgesteld waaraan initiatieven worden getoetst.
- ☐ Welke acties zijn nodig om de gewenste ambitie te bereiken?
- ☐ Betreft het hier incidentiele uitgaven of investeringen met een structureel karakter?

3. Organisatievorm

Dat de vorm de inhoud volgt, blijkt ook als we kijken naar de getoonde voorbeelden. De BIZ Valkenburg fungeert zowel als uitvoeringsorganisatie als netwerkorganisatie. De samenwerking is georganiseerd in de vorm van een stichting waarbij het bestuur, grotendeels bestaande uit ondernemers, verantwoordelijk is voor de uitvoering van activiteiten. Om het bestuur te ontlasten, wordt uitvoeringskracht ingehuurd. PReT Alphen aan den Rijn is onder andere een netwerkorganisatie en heeft

daarnaast een aanjagende en coördinerende rol in de uitvoering van acties. De samenwerking is georganiseerd als een stichting met een bestuur dat voornamelijk uit ondernemers bestaat.

Platform Bezoekerseconomie Delft is eveneens georganiseerd in de vorm van een stichting. Bij dit platform zijn vrijwel alle overkoepelende organisaties uit de stad aangesloten. Een afvaardiging van alle aangesloten partijen bepaalt jaarlijks welke initiatieven worden gefinancierd. De brede vertegenwoordiging zorgt ervoor dat beslissingen vanuit het collectieve belang worden genomen. Het bestuur bestaat uit drie directeuren/voorzitters van aangesloten partijen.

Bij STIFT is gekozen voor een onafhankelijk dagelijks bestuur en een Raad van Toezicht bestaande uit o.a. een afvaardiging vanuit de sector en het college. Het bestuur van STIFT is in zijn werkwijze autonoom en handelt volgens de door het bestuur en Raad van Toezicht vastgestelde investeringsstrategie. Het bestuur toetst initiatieven, maar is niet verantwoordelijk voor de uitvoering. Ook bij STIFT is de samenwerking georganiseerd in de vorm van een stichting.

Voor het toeristisch fonds Oosterhout is geen formele organisatiestructuur opgericht. Het beheer van het beschikbare budget ligt immers in handen van de gemeente. Echter is het Platform Toerisme (bestaande uit een brede vertegenwoordiging) wel actief betrokken bij het beoordelen van de aanvragen. De brede samenstelling van het platform maakt dat ook hier vanuit collectief belang afwegingen worden gemaakt. Het Platform adviseert het college van burgemeester en

wethouders bij het honoreren van de aanvragen.

Het Toerisme- en innovatiefonds Bergen is tot slot volledig ondergebracht binnen de eigen gemeente.

- ☐ Wat zijn de kernactiviteiten van STIS?
- ☐ Wat voor type organisatie is passend (*uitvoerend, netwerkend, kaderstellend, etc.*)?
- ☐ Welke juridische vorm sluit aan?
- ☐ Hoe ziet de samenstelling van het bestuur eruit? En eventueel die van de raad van toezicht?

4. Financiering

Bij het oprichten van een toeristisch samenwerkingsverband is het hebben van passende financiering essentieel om ook tot uitvoering te komen. De hoogte van het bedrag, evenals de herkomst, hangt af van het beoogde resultaat.

In Bergen stelt de gemeente jaarlijks € 50.000 beschikbaar en bedraagt de subsidie 50% van de subsidiabele kosten, met een maximum van € 5.000,- per activiteit. Dit fonds is niet bedoeld om volledige projecten van te financieren, maar kan als cofinanciering worden gezien. Dit is een andere insteek dan bij STIFT die jaarlijks beschikt over een bedrag van +/- € 550.000 en daar structurele projecten van financiert.

De voorbeelden verschillen ook van elkaar qua manier waarop de financiering gedekt wordt. De BIZ Valkenburg is volledig van, voor en

door ondernemers. Dit betekent dat de bijdrageplichtigen alle ondernemers in het gebied zijn. De hoogte van de bijdrage is afhankelijk van de WOZ-waarde van de panden.

In het geval van Platform Bezoekerseconomie Delft, PReT Alphen aan den Rijn, Toeristisch fonds Oosterhout en STIFT komt (een deel van) de financiering rechtstreeks uit de toeristenbelasting. In Delft en Alphen aan den Rijn is zelfs bewust gekozen voor een verhoging van de toeristenbelasting om zo de financiële bijdrage aan de sector te vergroten.

PReT genereert naast inkomsten vanuit toeristenbelasting extra inkomsten vanuit het lidmaatschap van ondernemers.

- ☐ Welk bedrag is jaarlijks nodig om de gewenste ambitie te bereiken?
- ☐ Waar komen de benodigde middelen vandaan?

4

Conclusies en aanbevelingen

4.1 CONCLUSIES EN VERVOLGSTAPPEN

Uitwerking gedeelde ambitie noodzakelijk

Het oprichten van een STIS biedt vele kansen voor de gemeente Schagen. Tegelijkertijd vraagt het oprichten van een STIS om weloverwogen keuzes en een gedeeld toekomstbeeld. Te beginnen bij de vragen “*Wat is het doel/de ambitie van STIS?*” en “*Wat is nodig om het gewenste doel te bereiken?*”.

Eerder werd gesproken over een STIS op basis van het model van STIFT. Hoofdstuk 3 laat zien dat de opzet van STIFT aanzienlijk anders is dan bijvoorbeeld de opzet van PReT Alphen aan den Rijn. Waar ondernemers gezamenlijk een plan voor uitvoering bedacht hebben bij PReT, is de STIFT echt een investeringsfonds en geen netwerk- of uitvoeringsorganisatie. Kenmerkend voor STIFT is dat gekozen is voor een onafhankelijk dagelijks bestuur en een Raad van Toezicht bestaande uit o.a. een afvaardiging vanuit de sector en het college.

Of het model van Texel passend is voor Schagen moet blijken wanneer een duidelijke ambitie en gewenste acties zijn geformuleerd. Pas daarna kan bepaald worden wat voor type organisatie nodig is om het doel te bereiken: netwerkorganisatie, uitvoeringsorganisatie, kaderstellende organisatie, etc.

De noodzaak om tot een verdere uitwerking en onderbouwing van een STIS te komen, wordt ook door gemeente Schagen en OFS erkend. Daarom is in gezamenlijkheid besloten om meer tijd te nemen en 2026 als een extra overgangsjaar te zien. Daarbij is het wenselijk om de financiële afspraken die zijn opgenomen in het Addendum 2025 nog een jaar te continueren zodat in het tussenliggende jaar alsnog stappen gezet kunnen worden.

Hoe gaan we verder?

Komend jaar kan gebruikt worden om gezamenlijk een ambitie en doelstellingen op te stellen. Dit met als doel om te verkennen of en binnen welke kaders een STIS opgericht kan worden.

Concreet betekent dit dat OFS samen met de gemeente Schagen in 2025 de ambitie/hoger doel voor een STIS moet uitwerken, inclusief concrete kaders/acties. Uiterlijk Q1 2026 moet duidelijk zijn welke organisatiestructuur hierbij past en wat dit vraagt qua financiële middelen. Vervolgens kan de rest van 2026 gebruikt worden om de formele stappen richting oprichting van een STIS vorm te geven. En indien gekozen wordt voor een STIS vergelijkbaar met STIFT, kan 2026 gebruikt worden om initiatieven op te halen vanuit de markt en deze te toetsen. Op 1 januari 2027 kan STIS in werking treden.

De voorbeelden zoals opgenomen in voorliggend rapport kunnen ter inspiratie worden meegenomen in de gesprekken. Belangrijk is om in het vervolgtraject ook op te trekken met natuurorganisaties, de regionale marketing organisatie en andere betrokken stakeholders die in de uitvoering mogelijkwerwijs een rol spelen. Bied daarnaast alle ondernemers uit de sector de mogelijkheid om mee te denken. Dit vergroot het draagvlak en zorgt voor een gezamenlijke ambitie.

Het proces rondom het Ondernemersfonds 2.0 staat voor nu los van de STIS en kan dit jaar wel verder worden vormgegeven. Dit geldt ook voor de eventuele herstemming van de BIZ. Het Leisurefonds maakt vooralsnog geen onderdeel uit van het Ondernemersfonds 2.0, maar kan - indien wenselijk vanuit alle partijen - later worden geïntegreerd.

4.2 AANBEVELINGEN

Het oprichten van een samenwerkingsverband is kansrijk voor Schagen. Het gaat de daadkracht van de sector vergroten en kan daarmee de impact van recreatie en toerisme laten toenemen. Daarbij is het echter wel belangrijk om met elkaar aan de voorkant weloverwogen keuzes te maken. De voorbeelden tonen immers dat er vele verschillende varianten denkbaar zijn en het oprichten van een STIS maatwerk is. Een aantal concrete aanbevelingen om in het vervolgproces rekening mee te houden:

1. Goede samenwerking tussen gemeente en OFS is essentieel.

Gemeente Schagen en OFS zijn beide vanuit hun eigen rol verantwoordelijk voor acties op het gebied van toerisme en recreatie. Het is daarom belangrijk dat gezamenlijk wordt nagedacht over de kaders/beleid waarbinnen een STIS kan bestaan. Dit vraagt om een proces waarbij gemeente en OFS intensief samenwerken. Dit is belangrijk om een gezamenlijk toekomstbeeld op te stellen. Hiermee wordt een goede basis gelegd voor de uiteindelijke uitvoering.

2. Ontwikkel kaders waardoor de sector zijn positieve impact vergroot.

Focus bij het opstellen van de kaders op het vergroten van de positieve impact van toerisme en recreatie. Het helpt hierbij om inwoners (grotendeels) centraal te zetten en te focussen op zowel de economische als sociaal-maatschappelijke waarden van toerisme en recreatie. Ook is het raadzaam om de impact op de omgeving mee te nemen in de kaders, om zo de positieve impact verder te versterken.

3. Benut elkaars kracht en trek gezamenlijk op. Om het gewenste doel te bereiken, is het betrekken van de juiste partijen essentieel. Stem daarom vroegtijdig af met onder andere natuurorganisaties en de regionale marketingorganisatie. Maak slim gebruik van elkaar en zorg voor een heldere rol- en taakverdeling. Het voorbeeld van Delft toont hoe met een brede afvaardiging samengewerkt kan worden: van onderwijs tot Bestuurlijk Overleg Binnenstad, de afdeling Delft van de Koninklijke Horeca Nederland (KHN), Delft Marketing, Hoteloverleg Delft, Cultuurtafel Delft, bewonersverenigingen, etc.

4. Coördinator proces aanstellen. Het is belangrijk om komende maanden gezamenlijk stappen te zetten. Zowel de gemeente als sector (vertegenwoordigd door OFS) moeten vanuit de inhoud actief meedenken en meepraten. Dit is makkelijker wanneer het gesprek gefaciliteerd wordt door een (externe) procescoördinator. Het aanstellen van een procescoördinator is raadzaam om ook de voortgang en (strakke) planning te borgen.

5. Maak het niet te complex. Kies tot slot voor een organisatiestructuur die voor iedereen uit te leggen is en volgt vanuit de inhoud. Daarbij moet vooral gekeken worden naar de beste vorm voor STIS en niet gedacht worden vanuit bestaande overlegstructuren. In de uitvoering kan uiteraard wel gezamenlijk worden opgetrokken.

Dit rapport is met uiterste zorgvuldigheid tot stand gekomen op basis van deskundig onderzoek. Onderhavig rapport bevat een weergave en interpretatie van (delen van de) onderzoeksresultaten. Het is anderen toegestaan om (delen van) het rapport en gehanteerde methodieken en modellen te kopiëren, distribueren, vertonen, op te voeren zolang Ginder als maker van het werk wordt vermeld en het werk niet commercieel wordt gebruikt.

Sanne Westerink
s.westerink@wijzijnginder.nl

Linde Moors
L.moors@wijzijnginder.nl

GINDER
Brugstraat 1a
5211 VS 's-Hertogenbosch
T: 088 210 02 00
E: info@wijzijnginder.nl
I: wijzijnginder.nl

